

اساسنامه

حزب دمکراتیک مردم ایران

(مصوبه کنگره دوم)

فروردین ۱۳۶۹

انتشارات حزب دمکراتیک مردم ایران

iran-archive.com

فصل اول : اصول تشکیلاتی و مسئولیت سازمانهای حزبی

اصول تشکیلاتی حزب دمکراتیک مردم ایران بر پایه دمکراسی وسیع سازمانی، بر تأمین مشارکت فزاینده اعضاء در زندگی حزب و در تعیین سرنوشت آن، بر شرکت آگاهانه و مسئولانه اعضاء واحدها و سازمانهای حزبی در اجرا و پیشبرد برنامه سیاسی و عملی مصوب کنگره ها و ارگان های رهبری، بر رهبری و خرد جمعی و بر پایه عدم تمرکز تشکیلاتی و خود مختاری سازمانهای حزبی در چارچوب اساسنامه و "منشور عمومی حزب" استوار است .

هر سازمان حزبی، هر حوزه و حتی در شکل ایده آل آن هر عضو حزب بمثابة يك واحد خودآگاه و خودگردان سیاسی عمل می کند و در شرایط ضرورت نسبت به حوادث عکس العمل فوری و مناسب سیاسی از خود نشان می دهد . هر واحد حزبی از حق عضوگیری و حق برنامه ریزی برای فعالیت درون و برون تشکیلاتی (در چارچوب "منشور عمومی حزب") در محدوده جغرافیایی فعالیت خویش برخوردار است و نیز نسبت به موضع گیری در قبال حوادث و اتفاقات محلی مسئولیت دارد .

ماده ۱ - همه ارگانهای تشکیلاتی از پایین به بالا، با رأی مستقیم و مخفی انتخاب می شوند .

ماده ۲ - رهبری در تمام ارگانها و در تمام سطوح جمعی است . رهبری و مسئولیت جمعی نافی مسئولیت فردی اعضاء و ارگانهای رهبری نمی باشد .

ماده ۳ - واحدها و ارگانهای مختلف حزبی از طریق گزارش دهی و گزارش گیری منظم و دقیق، چگونگی انجام وظائف پذیرفته شده را کنترل می نمایند .

ماده ۴ - اسناد مهم نظیر منشور عمومی حزب، میانی نظری - سیاسی، در جریان بحث درون حزبی در سطح تشکیلات و انعکاس آنها در نشریات حزب تدارک و تدوین می شود و طرح های لازم از سوی شورای مرکزی تهیه و برای تصویب و تصمیم نهائی به کنگره حزب ارائه می گردد . شورای مرکزی و یا کمیسیون های ویژه، مسئولیت تدارک اسناد اولیه و سازماندهی بحث ها را به عهده دارند .

در صورت لزوم، در فاصله دو کنگره، پلنوم شورای مرکزی می تواند چنین اسنادی را پس از تصویب و تأیید اعضاء تشکیلات (از طریق مراجعه به آراء عمومی درون حزب) به صورت اسناد پایه ای موقت تا کنگره اعلام و به آن عمل کند .

ماده ۵ - تصمیمات متخذه ارگانهای رهبری از سوی همه سازمانهای حزبی اجرا می شوند .

تبصره ۱ - چنانچه واحد و یا ارگان حزبی با تصمیم رهبری مخالف باشد، از اجرای آن تصمیم معاف و مورد اختلاف جهت رسیدگی به

کمیسیون تشکیلات و رسیدگی که حقوق و وظایف آن در فصل هفتم این اساسنامه قید شده اند، ارجاع می شود .

فصل دوم : عضویت در حزب

شرایط عضویت

ماده ۶ - ایرانیانی که حداقل ۱۸ سال داشته باشند، می توانند با:

الف - پذیرش "منشور عمومی حزب"

ب - احترام به اصول اساسنامه

به عضویت حزب دمکراتیک مردم ایران در آیند .

ماده ۷ - پذیرش عضو، از حقوق سازمانهای حزبی است .

تبصره ۲ - سازمان حزبی در مورد صلاحیت اعضاء جدید در برابر حزب جوابگو است .

ماده ۸ - با پذیرش تقاضای عضویت، عضو جدید از حقوق برابر با

سایر اعضاء برخوردار است .

ماده ۹ - عضو حزب، نمی تواند در آن واحد عضو حزب یا سازمان

سیاسی دیگر ایرانی باشد .

تبصره ۲ - شرکت یا عضویت اعضاء حزب در سازمان های سیاسی غیر

ایرانی در خارج کشور، با موافقت سازمان حزبی امکان پذیر است .

فصل سوم : وظائف اعضاء

وظائف اعضاء عبارتند از :

ماده ۱۰ - پرداخت منظم حق عضویت متناسب با درآمد و امکانات مالی

ماده ۱۱ - شکل و کیفیت تماس سازمانی هر عضو با سازمان حزبی مربوطه بر پایه مناسبات روشن تشکیلاتی و توافق متقابل تعیین می گردد .

ماده ۱۲ - عضو حزب با حفظ حقوق اقلیت (موضوع ماده ۶۱) تصمیمات اکثریت را اجرا می کند . تبعیت اقلیت از اکثریت فقط ناظر بر اجرای امور جاری تشکیلاتی است . در موارد مشخصی که عضو یا اعضایی نه تنها با سیاست عمومی، بلکه با اقدام مشخص هم مخالفت داشته باشند می توانند مسئولیت اجرای وظیفه را بعهده بگیرند .

تبصره ۴ - ارگانهای حزبی از واگذاری مأموریت به عضوی که با آن

مأموریت معین مخالف است، خود داری می نمایند .

ماده ۱۳ - کوشش در راه توضیح و تبلیغ اهداف، و پیشبرد برنامه عملی حزب .

ماده ۱۴ - پرهیز جدی از هر عمل و اقدامی که به اعتبار و حیثیت

مجموعه حزب صدمه برساند .

فصل چهارم : حقوق اعضاء، حقوق اقلیت و گرایشهای نظری

ماده ۱۵ - عضو حزب حق دارد در کلیه جلسات بحث، تصمیم گیری واحدی که عضو آنست و یا در دیگر جلسات حزبی حضور داشته و اظهار نظر نماید و در رأی گیریها شرکت نماید .

ماده ۱۶ - عضو حزب حق دارد بعنوان ناظر در جلسه کمیته حزبی بالاتر خود و در صورت موافقت کمیته حزبی بالاتر، در دیگر جلسات کمیته های حزبی تا جلسات شورای مرکزی - شرکت نماید .

ماده ۱۷ - عضو یا اعضایی که در جریان بحث و اظهار نظر در باره مسائل سیاسی و تشکیلاتی در اقلیت قرار می گیرند، حق دارند در جلسات حزبی و در خارج از حزب، از دیدگاه های خود آزادانه دفاع نمایند .

ماده ۱۸ - عضو حزب حق دارد از همه بحث های مهم و اساسی که در داخل ارگانهای حزبی صورت می گیرد، و از شقوق مختلف راه حل های مطرح شده آگاهی بیابد . بویژه در موارد و در مسائلی که در نهایت، باید در راه تحقق تصمیم های ناشی از آن قدم بر دارد .

ماده ۱۹ - در انتخابات مسئولین و یا ارگانهای حزبی شرکت نموده و در صورت تمایل خود را نامزد کند .

ماده ۲۰ - چنانچه نسبت به طرز کار و فعالیت های هر يك از اعضاء، ارگانها و مسئولین حزبی در هر مقامی که باشند، انتقاد دارد، آنها در جلسه سازمانی طرح و یا کتبا به ارگانهای بالاتر گزارش داده و توضیحات لازم را از سوی این ارگانها در خواست نماید . این ارگانها موظف به دادن پاسخ هستند .

ماده ۲۱ - کلیه مسائلی که رسیدگی و مطالعه در باره آنها را به سود حزب تشخیص می دهد، در جلسه حوزه طرح و یا به ارگانهای بالاتر ارسال دارد .

ماده ۲۲ - در جلساتی که به فعالیت وی رسیدگی می شود، شرکت و آزادانه از خود دفاع نماید . چنانچه به رأی و قرار مربوطه معترض باشد، به ارگانهای بالاتر تا کنگره حزب، شکایت نماید .

تبصره ۵ - در صورتیکه ارگانهای بالاتر تا حد اکثر سه ماه از تاریخ ارسال نامه اعتراضی، از پاسخگویی خود داری نمایند، رأی و قرار صادره تا رسیدگی نهائی در نزدیکترین کنگره، موقوف الاجرا خواهد بود .

ماده ۲۳ - حزب دمکراتیک مردم ایران به اصل "وحدت در تنوع" و احترام به دمکراسی و رعایت حقوق اقلیت نظری استوار است . عضو یا اعضایی که در جریان بحث و اظهار نظر در باره مسائل سیاسی و تشکیلاتی در اقلیت قرار می گیرند، حق دارند در جلسات حزبی و در خارج از حزب از دیدگاه های خود آزادانه دفاع نمایند . عضو حزب حق دارد با کلیه رفقای هم نظر خود در تشکیلات حزبی، جهت ایجاد پلاتفرم واحد اقدام نماید .

حزب دمکراتیک مردم ایران، گرایشات نظری و فعالیت آزاد و علنی آنان و استفاده برابر حقوق از امکانات حزب را برای رساندن نظریات و مواضع خود به همگان، امری طبیعی و در جهت درک دمکراتیک خود از اصول

ساختمانی يك حزب نو اندیش و پویا می داند .

فصل پنجم : رسیدگی به تخلفات

ماده ۲۴- رسیدگی به تخلف از سوی عضو حزب یا ارگان حزبی، بر عهده سازمان حزبی است . در صورت اعتراض عضو یا ارگان مربوطه، موضوع به کمیسیون تشکیلات و رسیدگی، موضوع فصل هفتم این اساسنامه، ارجاع می گردد .
سنگین ترین رأی صادره، اخراج از صفوف حزب می باشد .

فصل ششم : ساختار تشکیلاتی حزب

ماده ۲۵- تقسیمات سازمانی حزب دمکراتیک مردم ایران به شرح زیر می باشد :

الف - واحد پایه

ب - واحد شهری (واحد خود مختار)

ج - سازمان کشوری (سازمان خود مختار)

ماده ۲۶ - واحد های شهری می توانند بر اساس کمیت، محل کار و زندگی و سایر ویژگی های محلی، تقسیم بندی واحد های پایه را در واحد خود جاری نمایند .

ماده ۲۷ - سازمان های کشوری در بر گیرنده واحد های شهری حوزه فعالیت خود می باشند .

ماده ۲۸ - واحد های شهری و سازمانهای حزبی در محدوده جغرافیایی فعالیت خود، از حقوق واحدهای خود مختار مندرج در فصل اول برخوردار می باشند .

ماده ۲۹ - هدایت سازمان های حزبی به عهده کنفرانسها (یا مجامع عمومی) سازمان مربوطه می باشد . این کنفرانسها (یا مجامع) هر سال حد اقل يك بار تشکیل می شوند - انتخاب نماینده برای کمیسیون تشکیلات و رسیدگی و نحوه انتخاب و اعزام نماینده برای شرکت در کنگره های حزبی از حقوق کنفرانسها (یا مجامع عمومی) سازمان های حزبی است .

تبصره ۶ - سازمان های کشوری می توانند برپایه شرایط و تصویب کمیسیون تشکیلات و رسیدگی به سازمانهای منطقه ای تقسیم شوند . این سازمان ها از اختیارات و حقوق سازمان های کشوری (سازمان های خود مختار) برخوردارند .

فصل هفتم : کمیسیون تشکیلات و رسیدگی

ماده ۳۰- کمیسیون تشکیلات و رسیدگی، از نمایندگان منتخب سازمان های حزبی و با رأی مستقیم و مخفی اعضا و با شرکت يك عضو اصلی

شورای مرکزی به عنوان مسئول آن، تشکیل می گردد .
ماده ۳۱- آئین نامه انتخابات این کمیسیون، از طرف شورای مرکزی تهیه می شود .

ماده ۳۲- کمیسیون هر چهار ماه حد اقل يك بار تشکیل جلسه می دهد .
ماده ۳۳- کمیسیون از بین اعضا خود، يك گروه کار جهت ایجاد هماهنگی بین سازمان های حزبی تشکیل می دهد .

ماده ۳۴- حقوق و وظایف کمیسیون عبارتند از :

الف - برقراری ارتباط بین شورای مرکزی و سازمانهای حزبی

ب - ارتباط و هماهنگی بین سازمانهای حزبی

ج - رسیدگی به شکایات و تخلفات اعضا و ارگانهای حزبی و نیز سایر مواردی که در این اساسنامه به آنها اشاره شده است . رأی این کمیسیون در مورد اعضا و ارگانهای حزبی، به جز شورای مرکزی، قابل اجراست .

تبصره ۷ - چنانچه شورای مرکزی با رأی این کمیسیون در موارد مربوط به شکایت از شورای مرکزی مخالف باشد، حل اختلاف به کنگره وا گذار می شود .

تبصره ۸ - عضو یا ارگان مربوطه می تواند از رأی صادره، به کنگره آتی شکایت نماید . در این صورت، رأی صادره از سوی کمیسیون تا صدور رأی نهائی توسط کنگره موقت تلقی می شود .

فصل هشتم : کنگره حزب، کنفرانس شورای مرکزی

و هیئت اجراییه

ماده ۳۵- عالی ترین ارگان حزب دمکراتیک مردم ایران، کنگره است که هر دو سال حد اقل يك بار و با شرکت نمایندگان منتخب واحد های حزبی تشکیل می گردد . نحوه دقیق انتخابات و تعداد نمایندگان کنگره را شورای مرکزی طبق آئین نامه ای که قبلاً به نظر خواهی واحد ها رسیده است، تعیین می نماید .

تبصره ۹- برگزاری کنگره و دستور کار آن می باید سه ماه قبل از تاریخ تشکیل آن برای آشنایی و بحث به واحد های حزبی ابلاغ گردد .

ماده ۳۶- تاریخ و محل تشکیل کنگره، توسط شورای مرکزی تعیین می گردد .

تبصره ۱۰- کنگره فوق العاده به درخواست اکثریت شورای مرکزی و یا به تقاضای يك دوم اعضای حزب تشکیل می گردد . شورای مرکزی موظف است کنگره فوق العاده را که از سوی اعضا درخواست می شود، در ظرف مدت حد اکثر شش ماه از دریافت پیشنهاد مزبور، دعوت نماید .

در صورت امتناع شورای مرکزی از تشکیل کنگره فوق العاده، کمیسیون تشکیلات و رسیدگی می تواند با تشکیل کمیسیون تدارک، امر سازماندهی و تشکیل کنگره فوق العاده را با مسئولیت خود از همه جهات

به عهده بگیرد .

ماده ۲۷- اعضاء اصلی و مشاور شورای مرکزی با حقوق برابر با نمایندگان منتخب در کنگره شرکت می نمایند . اما فقط نمایندگان منتخب از سوی واحدها برای کنگره، حق انتخاب شورای مرکزی جدید را دارند .

ماده ۲۸- وظایف اساسی کنگره عبارتند از :

الف - بحث و بررسی گزارش و اسناد تدوینی شورای مرکزی . پیش نویس این اسناد حد اقل يك ماه قبل از برگزاری کنگره، در اختیار واحد ها جهت بحث و بررسی و اظهار نظر قرار می گیرد .

ب - بررسی و تصمیم گیری در مورد گزارش کمیسیون تشکیلات و رسیدگی .

ج - تصویب برنامه یا کار پایه و نظایر آن و اساسنامه جدید و یا اصلاح آنها و تدوین خط مشی حزب و تصویب کلیه اسناد و قطعنامه های پیشنهادی .

د - انتخاب اعضاء اصلی و مشاور شورای مرکزی .

ماده ۲۹- تعداد اعضاء اصلی و مشاور شورای مرکزی، توسط کنگره معین می گردد . آئین نامه های انتخابات، برای عضویت در شورای مرکزی، اعم از اصلی و یا مشاور را، کنگره تدوین و تصویب می نماید .

ماده ۴۰ - حد نصاب و چگونگی انجام انتخابات اعضاء اصلی و مشاور را کنگره تعیین می نماید . انتخابات در کنگره بصورت مستقیم و مخفی انجام می گیرد و در غیر اینصورت فاقد اعتبار است . در سایر موارد رأی گیری علنی بدون اشکال است، مگر اینکه يك سوم اعضاء کنگره تقاضای رأی گیری مخفی بنمایند .

تبصره ۱۱- کنگره می تواند عضو غایب شورای مرکزی و یا نماینده منتخب غائب را، بشرط تشخیص موجه بودن علت غیبت و در صورت نظر خواهی قبلی، در لیست نامزدهای انتخابات برای شورای مرکزی قرار دهد .

کنفرانس حزب

ماده ۴۱ - برای تبادل نظر روی مسائل مشخص و تدوین و تصویب اسناد مربوطه در چارچوب مصوبات و رهنمود های کنگره حزبی، شورای مرکزی می تواند کنفرانس هایی را طبق آئین نامه های خاص که خود تدوین و به نظر خواهی واحد ها می رساند، دعوت نماید .

شورای مرکزی حزب

ماده ۴۲ - شورای مرکزی عالی ترین ارگان رهبری حزب در فاصله بین دو کنگره است .

شورای مرکزی رهبری سیاسی، نظری، تبلیغاتی و تشکیلاتی حزب را در چارچوب منشور عمومی حزب، برنامه، اساسنامه و سایر مصوبات کنگره بر عهده دارد و سخنگوی حزب می باشد . در مقابل کنگره مسئول شناخته می شود .

ماده ۴۳ - شورای مرکزی هر سه ماه حد اقل يك بار تشکیل جلسه می دهد . هر اجلاس شورای مرکزی با حضور حد اقل دو سوم اعضاء اصلی رسمیت می یابد . شرکت اعضاء مشاور در جلسات عادی شورای مرکزی بلامانع و رأی آنها مشورتی است .

ماده ۴۴ - پلنوم وسیع شورای مرکزی با شرکت اعضاء اصلی و مشاور و نیز در صورت لزوم با شرکت نمایندگان منتخب واحدها هر شش ماه يك بار تشکیل می گردد . آئین نامه انتخاب نمایندگان را کمیسیون تشکیلات و رسیدگی تدوین می کند . دعوت تمامی اعضاء اصلی و مشاور الزامی است .

ماده ۴۵ - شورای مرکزی برای پیشبرد کارها و وظایف خود، هیئت ها و کمیسیونهایی بوجود می آورد . اعضاء این هیئت ها و کمیسیون ها که زیر نظر شورای مرکزی اداره می شوند، از بین اعضاء اصلی و مشاور شورای مرکزی، کادرها و اعضاء تشکیلات برگزیده می شوند .

ماده ۴۶ - مسئولیت هیئت ها و کمیسیون ها، حتی المقدور با یکی از اعضاء شورای مرکزی خواهد بود .

هیئت اجراییه

ماده ۴۷ - مسئولیت انجام عملی و اجرایی تصمیمات شورای مرکزی، بعهده هیئت اجرایی است که از سوی پلنوم شورای مرکزی و با رأی مستقیم و مخفی انتخاب می شود و تعداد آن را خود شورای مرکزی تعیین می نماید . هیئت اجرایی صرفاً از میان اعضاء اصلی شورای مرکزی انتخاب می گردد . تبصره ۱۲- هر پلنوم شورای مرکزی می تواند در صورت تقاضای يك سوم اعضاء شورای مرکزی، انتخابات هیئت اجراییه را تجدید و یا تغییراتی در آن بوجود آورد .

ترمیم شورای مرکزی

ماده ۴۸ - شورای مرکزی حق انتخاب و یا وارد کردن افراد جدید به جمع شورای مرکزی را ندارد .

تبصره ۱۳- چنانچه به دلایلی نظیر فوت، دستگیری و یا استعفاء، يك یا چند عضو اصلی شورا قادر به ادامه فعالیت در شورای مرکزی نباشند، این شورا می تواند به همان میزان و فقط از میان اعضاء مشاور به جمع اعضاء اصلی افزوده و آن را ترمیم نماید .

اخراج و تعلیق اعضاء شورای مرکزی

ماده ۴۹ - اخراج اعضاء شورای مرکزی (اصلی یا مشاور) از حزب از اختیارات کنگره می باشد .

تبصره ۱۴- در فاصله بین دو کنگره، رسیدگی به تخلفات اعضاء اصلی و مشاور شورای مرکزی به عهده شورای مرکزی است . چنانچه تخلف يك عضو اصلی و یا مشاور در حد خیانت باشد و یا به حزب صدمه جدی و جبران ناپذیر وارد سازد، شورای مرکزی حق دارد پس از رسیدگی کامل و رأی

گیری مخفی و در صورت تصویب دو سوم اعضای شورای مرکزی، عضو مزبور را در غیاب کنگره، از عضویت در شورای مرکزی و یا حزب معلق سازد و جریان امر را به اولین کنگره، برای تصمیم گیری نهائی گزارش دهد. تبصره ۱۵- حضور و شرکت در رأی گیری در جلسات رسیدگی به تخلف عضو اصلی و یا مشاور، از حقوق عضو مزبور می باشد و شورای مرکزی می باید ترتیبات شرکت وی را فراهم نماید، مگر به دلایل امنیتی محکمی که عدم حضور وی در جلسات مذکور را توجیه نموده و این مراتب به تأیید و تصویب دو سوم اعضای شورای مرکزی رسیده باشد.

فصل نهم : درآمد های حزب

ماده ۵۰- امور مالی حزب از محل دریافت حق عضویت و کمکهای مالی اعضاء و هواداران و فروش نشریات حزبی و دیگر فعالیتهای مالی و انتفاعی که شورای مرکزی یا هیئت اجرائیه مشخص و تصویب می نماید، تأمین می گردد.

کمیسیون مالی

ماده ۵۱- کمیسیون مالی شورای مرکزی، هزینه ها را تعیین و امور مالی حزب را به عهده دارد. کمیسیون مالی که بوسیله شورای مرکزی تعیین می گردد، به هیئت اجرائیه گزارش می دهد.

فصل دهم : تغییرات در اساسنامه حزب

و آئین نامه های تشکیلاتی

ماده ۵۲- تغییرات در اساسنامه یا هرگونه اصلاح مواد آن، از وظایف کنگره می باشد و هرگونه تغییر در مواد با دو سوم آراء حاضرین در کنگره امکان پذیر است.

تبصره ۱۶- آئین نامه های انتخاباتی می باید طوری تنظیم گردند که اقلیت نظری بتواند در نشست های حزبی شانس حضور داشته باشد.

ماده ۵۲- اساسنامه حزب دمکراتیک مردم ایران، با یک مقدمه، ده فصل - شامل ۵۲ ماده و بند های مربوطه و ۱۶ تبصره در دومین کنگره حزب بتاريخ ۲۷ فروردین ۱۳۶۹ (۱۶ آوریل ۱۹۹۰) به تصویب رسید.